

sosialurinn

VIKUSKIFTIÐ

Ritstjóri:
Hans Thomsen

Eldurinn

Tá eg fór á fótur aftur, sá eg Irenu koma gangandi heim eftir vegnum. Hon gekk við tí fina hattinum hjá sær í hondini. Hon sá so heit og droyðrareyð út, og kinnar hennara hövdu sama litin sum búnar appelsínur. Hárið á henni floymdi henni oman eftir herðunum.

I somu lötú, eg bar eyga við hana, skundaði eg at tveita meg niður aftur og krógvá meg í tí síða grasinum, sum vaks fram við vegnum. Vildi ikki, hon skuldi siggja meg, áðrenn hon kom til mín ella kanska venda við og fara stórleypandi heim til hús aftur, áðrenn eg fekk orðið á hana.

Hon gekk so spakuliga, og fyri hvørt fet vendi hon sær á og hugdi at skóginum eystanfyri, sum var farin at brenna. Hesin dagurin var so lógin, og tað tóktist sum stóð øll verðin í eldi. Hesin rami roykurin av uppkolaðum træ hekk tær í nasar, og nú kveldið var komið, fóru logarnir uppi á herðuni at siggjast so sjónskir aftur ímóti luftini. Fegn hevði ikki verið í ein stívan mánað, og nú var so eldur komin í skógin, sum brendi nátt sum dag. Og eingin royndi at slökkja heldur, bara regnið forðaði logunum at eta seg longur eystur- og vestur eftir.

Ikki visti eg, hvat eg skuldi gera, tá eg ætlaði mær at leypa á fótur og gera hana ovfarna. Vildi ikki, at hon skuldi rýma frá mær aftur. Tí hvørja einastu ferð, eg hevði roynt at sloppið at fylgst við aftur til hús um kveldarnar, hevði hon altíð runnið sum eitt ótt og ikki til at stóga aftur. Men nú mátti eg sleppa at siggja snýðið á henni aftur og sleppa at tosa við hana. Alt hetta summarið hevði eg gingið og ynskt, at eg kundi sloppið at fylgt henni heim eftir vegnum. Einaferðina segði hon mær, at hon hataði meg ikki, men sama gjordi, hvat eg so segði við hana, tí altíð rann hon undan mær og læt meg vera standandi eftir sum eitt spott á vegnum.

Beint í somu lötú, hon kom har, eg lá, skúgvandi eg tað síða grasið til viks og sprakk út á vegin undir liðina á henni. Og eg banni tykkum fyrri, at eg hoyrði hjartað sláa í henni, so bangin varð hon.

Eg treiv í armin á henni og helt við báðum hondum. »Irena góða, læt meg sleppa

Erskine Caldwell

Erskine Caldwell (føddur í 1903) er gitna skaldið hjá teimum amerikansku suðurstatunum. Sjálvur sigur hann um seg sjálván: »Frá tí, eg varð føddur og til eg fylti tjúgu, stóðaðist eg sjáldan meira enn 6 mánaðir á einum staði isenn. Heimið hjá mær, vóru allir suðurstatirnir, frá Virginia til Florida, frá Atlantshavinum til Mississippi. « Pápi hansara var prestur, og tí var tað, at tey so ofta máttu flyta.

Skúlagongdin hjá honum mátti undir hesum viðurskiftum sjálvandi verða sum Harra Gud veit, og seinni fekk hann mong stórv, og sjáldan var Erskine Caldwell í sama arbeiðinum leingi, men eitt fekk hann so burtur úr hesum vallaralivinum: Hann kom at kenna menniskjuna, mest fátækafólk. Frá teimum, sum sótu ovast í samfelagnum og hildu seg vera, fekk hann, — hetta stóra komandi amerikanska skaldið, — ongantið nakað uggandi orð.

Fyrsta bókin hjá honum kom út í 1920, og fólkini, hann her sigur frá, eru nekararnir og hesi fátæku hvítu, sum búgva í amerikansku suðurstatunum. Tað, sum hevur sett hann so høgt sum rithøvund, er hansara stóri manna-kærleiki, mikla samkensla hansara og so hetta, at verða í øðini, tá hann veit, at órættur er framdur. Men samstundis hevur hann gávur at skemtast, sjálvst um tey dýrabærastu menniskjansligu viðurskifti. Tá tú lesur hann, verður tú noyddur at flenna, meðan tú lesur, men oyðist samstundis at øtast við. Tí ber eisini til at siga, at Erskine Caldwell og stóri filmsskemtarin Charlie Chaplin eru nær skyldir andaliga.

at fylgjast við tær eina lötú, « bað eg so bønliga. »Góðasta Irena, kann eg ikki sleppa?»

Men enn var hon so klökk-að, at hon fekk ikki orðið fyrri seg og hjartað í henni leikaði sum kúlur í klokku.

»Irena«, helt eg fyrri og skaly á málinum. »Kann eg ikki sleppa, bara hesu einastu ferð, góða. Kann eg ikki sleppa?»

Nú var hon aftursissað og bróstini á henni gingu ikki so titt longur, heldur ikki nœtr-aði hon longur um varrnarar.

»Eg sigi, slepp mær, Sidney,« segði hon.

»Góða Irena, lova mær at fylgjast við tær, bara hesa einastu ferðina.«

»Hví biður tú meg um hatta?»

Og so stóð hon alla tíðina og hugdi at mær, meðan eg ikki fekk orðið upp. Dugdi onga aðra umbering at finna, uttan at eg vildi so fegin sleppa at fylgjast við henni. Alt summarið hevði eg gingið og biðað eftir, at tann dagur skuldi koma, tá hon fór at lova mær at fylgjast við sær; men nú hon spurdi meg, hví eg vildi fylgjast við sær, visti eg einki at svara.

»Eg má sleppa at fylgjast við tær, Irena,« segði eg og treiv fastari um armin á henni. »Eg má sleppa at fylgja tær til hús.«

»Nei, tað sleppur tú bara slættis ikki. Hatta sleppur tú ikki.«

»Hví ikki, Irena? Góðasta sig mær hví? Hví kann eg ikki sleppa?»

Hon hugdi aftur um seg og sá logan uppi á herðuni, sum fargaði kveldarluftina so blróðreyða.

Og tí at eg alt summarið, síðan vit fingur fri úr skúlanum í juni mánað, hevði gingið og biðað eftir, at tann dagur skuldi koma, at eg slapp at fylgja henni heim eftir vegnum — hevði ligið í andvekri og start út í myrkrið og hugsað um hana — og tí at eg ikki kundi bara mær at nema við hana, — slepti eg arminum á henni og trýsti hondina móti bróstinum á henni. Ein lötú fór, so stutt haldi eg, at hon kann ikki mæstast í tíð, at hon stóð pinnastill og ikki rordi seg. Hon hugdi aftur um seg og sá logan branda uppi á herðuni, meðan eg stóð og helt henni. Hon blundaði fastliga og varrnarar vóru